

Sinteză a exortației apostolice post-sinodale ***Amoris laetitia*, despre iubire în familie**

Amoris laetitia (AL – „Bucuria iubirii”), Exortația apostolică post-sinodală „despre iubirea în familie”, datată nu întâmplător 19 martie, Solemnitatea Sfântului Iosif, reunește rezultatele celor două Sinoade despre familie convocate de Papa Francisc în 2014 și 2015, ale căror Rapoarte finale sunt citate pe larg, împreună cu documente și învățături ale predecesorilor Papei Francisc și numeroase cateheze pe care le-a ținut cu privire la familie. Așa cum s-a întâmplat și cu alte documente magisteriale, Papa se folosește și de contribuțiile diferitelor conferințe episcopale din lume (Kenya, Australia, Argentina...) și citează personalități semnificative precum Martin Luther King sau Erich Fromm. Un caracter aparte îl are citarea din filmul „Prânzul lui Babette” („Babette's Feast”, din 1987 – n. trad.), pe care Papa a voit să o evoce pentru a explica conceptul de gratuitate.

Premisă (1-7)

Exortația apostolică impresionează prin lungime și structurare. Este împărțită în nouă capitole și peste 300 de paragrafe. Se deschide cu șapte *paragrafe introductive* care pun în evidență în mod clar complexitatea tematicii și aprofundarea pe care o solicită. Se afirmă că intervențiile Părinților sinodali au alcătuit un „prețios poliedru” (AL 4) care trebuie păstrat. În acest sen, Papa scrie că „nu toate discuțiile doctrinale, morale sau pastorale trebuie să fie rezolvate prin intervenții ale magisteriului”. Așadar, pentru unele chestiuni, „în fiecare țară sau regiune se pot căuta soluții adaptate la cultura locală, atente la tradițiile și la provocările locale. Într-adevăr, «culturile sunt foarte diferite între ele și fiecare principiu general [...] are nevoie să fie adaptat cultural, dacă se dorește observarea și aplicarea lui»” (AL 3). Acest principiu de inculturare se dovedește a fi într-adevăr important chiar și în modul în care sunt prezentate sau înțelese problemele care, dincolo de chestiuni dogmatice bine definite de Magisteriul Bisericii, nu pot fi „globalizate”.

Dar, în mod deosebit, Papa afirmă imediat și cu claritate că e necesar să se iasă din opoziția sterilă dintre teama de schimbare și aplicarea pur și simplu a normelor abstracte. Scrie: „Dezbaterile care se regăsesc în mijloacele de comunicare sau în publicații și chiar printre slujitorii Bisericii merg de la o dorință nemăsurată de a schimba totul fără suficientă reflecție sau fundament, până la atitudinea care pretinde să rezolve totul aplicând normele generale sau trăgând concluzii excesive din unele reflecții teologice” (AL 2).

Capitolul I: „În lumina Cuvântului” (8-30)

Date fiind aceste premize, Papa structurează reflecția sa pornind de la Sfânta Scriptură încă din primul capitol, care se prezintă ca o meditație pe marginea Psalmului 128, caracteristic atât liturgiei nupțiale ebraice cât și celei creștine. Biblia „este plină de familii, de generații, de povești de iubire și de crize familiale” (AL 8) și pornind de la acest lucru se poate medita asupra faptului că familia nu este un ideal abstract, ci o „lucrare «artizanală»” (AL 16) care se exprimă prin tandrețe (AL 28), dar care s-a confruntat și cu păcatul încă de la început, când relația de iubire s-a transformat în dominare (cfr AL 19). Atunci Cuvântul lui Dumnezeu „nu se dezvăluie ca o secvență de texte abstracte, ci ca un tovarăș de drum,

inclusiv pentru familiile care sunt în criză sau se confruntă cu o suferință sau alta, și le arată acestora capătul drumului” (AL 22).

Capitolul II: „Realitatea și provocările familiilor” (31-57)

Pornind de la domeniul biblic, în al doilea capitol Papa ia în considerație situația actuală a familiilor, rămânând cu «picioarele pe pământ» (AL 6), preluând pe larg din Raporturile finale ale celor două Sinoade și abordând numeroase provocări, de la fenomenul migrator la negarea ideologică a diferenței de sex („ideologia gender”, AL 56); de la cultura provizoriului la mentalitatea antinatalistă și la impactul biotehnologiilor din domeniul procreării; de la lipsa locuinței și a locului de muncă la pornografie și abuzarea minorilor; de la atenția față de persoanele cu dizabilități, la respectul față de persoanele în vârstă; de la desfacerea juridică a familiei, la violența față de femei. Papa insistă asupra caracterului concret, care este o noțiune fundamentală a Exortației. Caracterul concret și realismul stabilesc o diferență esențială între „teorii” de interpretare a realității și „ideologii”.

Citând din *Familiaris consortio*, Papa Francisc afirmă că „e bine să luăm aminte la realitatea concretă, deoarece «exigențele și chemările Duhului Sfânt răsună chiar prin glasul evenimentelor istorice», prin care «Biserica poate să fie condusă la înțelegerea mai profundă a misterului inepuizabil al Căsătoriei și al familiei»” (AL 31). Fără a asculta realitatea nu pot fi înțelese, așadar, nici exigențele prezentului nici chemările Duhului. Papa remarcă faptul că individualismul exacerbă face dificil, în zilele noastre, ca o persoană să se dăruiască cu generozitate alteia (cfr AL 33). Iată o interesantă imagine a situației: „Ne temem de singurătate, dorim un spațiu de protecție și de fidelitate, dar în același timp crește teama de a fi captivi într-o relație care poate amâna realizarea aspirațiilor personale” (AL 34).

Umilința realismului este utilă pentru a nu prezenta „un ideal teologic al căsătoriei prea abstract, construit în mod aproape artificial, departe de situația concretă și de posibilitățile efective ale familiei așa cum sunt ele” (AL 36). Idealismul îndepărtează de la a considera căsătoria așa cum este, adică un „drum dinamic de creștere și de împlinire”. De aceea nu trebuie nici să se creadă că pentru a apăra familia este de ajuns să se insiste „numai pe chestiuni doctrinale, bioetice și morale, fără a să se încurajeze deschiderea spre har” (AL 37). Papa invită la „autocritică” în fața unei prezentări neadecvate a realității căsătoriei și familiei și insistă că este necesar să se încurajeze formarea conștiinței credincioșilor: „Suntem chemați să formăm conștiințe, nu să pretindem să ne substituim lor” (AL37). Isus propunea un ideal exigent dar „nu renunța niciodată la apropierea plină de compasiune față de persoanele fragile, precum samariteana ori femeia adulteră”(AL 38).

Capitolul III: „Privirea îndreptată spre Isus: vocația familiei” (58-88)

Capitolul al treilea este dedicat câtorva elemente esențiale din învățătura Bisericii referitoare la căsătorie și familie. Prezența acestui capitol este importantă deoarece ilustrează în mod sintetic în 30 de paragrafe vocația familiei conform Evangheliei, așa cum a fost percepută de Biserică de-a lungul timpului, mai ales pe tema indisolubilității, a caracterului sacramental al căsătoriei, a transmiterii vieții și educării copiilor. Sunt citate pe larg *Gaudium et spes* din Conciliul Vatican II, *Humanae vitae* a lui Paul al VI-lea, *Familiaris consortio* a lui Ioan Paul al II-lea.

Perspectiva este amplă și include și „situațiile imperfecte”. Citim, astfel: „«Detectarea prezenței ‘germenilor Cuvântului’ ascunși în culturi (cfr. *Ad gentes*, nr. 11) poate fi aplicată și realității căsătoriei și familiei. Pe lângă adevărata căsătorie naturală, există elemente pozitive prezente în forme conjugale alte altor tradiții religioase», deși nu lipsesc nici umbrele” (AL 77).

Reflecția include și „familiile rănite” în fața cărora Papa afirmă – citând Raportul final al Sinodului din 2015 — că „este necesar să se amintească mereu un principiu general: «Să știți păstorii că, din iubire pentru adevăr, sunt obligați să discearnă bine situațiile» (*Familiaris consortio*, 84). Gradul de responsabilitate nu este același în toate cazurile, și pot exista factori care limitează capacitatea de decizie. De aceea, în timp ce trebuie exprimată cu claritate doctrina, trebuie evitate deciziile care nu țin cont de complexitatea diverselor situații, și e necesar să se acorde atenție modului în care persoanele trăiesc și suferă din pricina condiției lor” (AL 79).

Capitolul IV: „Iubirea în căsătorie” (89-164)

Cel de-al patrulea capitol tratează despre iubirea în căsătorie, și ilustrează acest lucru pornind de la „imnul iubirii” al Sfântul Paul din Prima Scrisoare către Corinteni (13,4-7). Capitolul este o adevărată exegeză atentă, punctuală, inspirată și poetică a textului paulin. Am putea spune că este vorba de o colecție de fragmente ale unui discurs de iubire care e atent să descrie iubirea umană în termeni cât mai concreți. Cititorul rămâne uimit de capacitatea de introspecție psihologică ce caracterizează această exegeză.

Aprofundarea psihologică pătrunde în sfera emoțiilor soților – pozitive și negative – și în dimensiunea erotică a iubirii. Este vorba de o contribuție extrem de bogată și de prețioasă pentru viața creștină a soților, care nu se mai întâlnise până acum în precedentele documente pontificale.

În felul său, acest capitol constituie un mic tratat în cadrul abordării mai ample, pe deplin conștient de caracterul cotidian al iubirii care e dușmanul oricărui idealism: „nu trebuie aruncat asupra a două persoane care au limitele lor – scrie Pontiful – povara teribilă a obligației de a reproduce în mod perfect uniunea care există între Cristos și Biserica sa, deoarece căsătoria ca semn implică «un proces dinamic, care înaintea treptat datorită integrării progresive a darurilor lui Dumnezeu»” (AL 122). Dar, pe de altă parte, Papa insistă cu tărie și hotărâre asupra faptului că „în natura iubirii conjugale există deschidere spre definitiv” (AL 123), și tocmai în această „combinație de bucurii și trude, de tensiuni și tihnă, de suferințe și eliberări, de satisfacții și căutări, de neplăceri și plăceri» (Al 126) se descoperă căsătoria.

Capitolul se încheie cu o reflecție foarte importantă asupra „transformării iubirii” deoarece „prelungirea vieții conduce la ceva ce nu era întâlnit în alte vremuri: relația intimă și apartenența reciprocă trebuie să se mențină timp de patru, cinci sau șase decenii, iar acest lucru comportă necesitatea de a se alege reciproc fără încetare» (AL 163). Aspectul fizic se schimbă, iar atracția de iubire nu slăbește dar se schimbă: dorința sexuală, cu timpul, se poate transforma în dorință de intimitate și în „complicitate”. „Nu putem să ne promitem că vom avea aceleași sentimente întreaga viață. Dar putem avea în mod cert un proiect comun stabil, să ne angajăm că ne vom iubi și vom trăi uniți până ce moartea ne va despărți, și să trăim mereu o intimitate bogată” (AL 163).

Capitolul V: „Iubirea care devine rodnică” (165-198)

Capitolul al cincilea este concentrat în întregime pe rodnicia și capacitatea de generare a iubirii. Se vorbește în mod profund, din perspectivă spirituală și psihologică, despre acceptarea unei noi vieți, despre așteptarea unei sarcini, despre iubirea de mamă și cea de tată. Dar și despre rodnicia lărgită, despre adopție, despre primire, despre contribuția familiei în promovarea unei „culturi a întâlnirii”, despre viața în familie într-un sens larg, prin prezența unchilor, a verilor, a rudelor rudelor, a prietenilor. *Amoris laetitia* nu ia în considerare familia „monoparentală”, deoarece este conștientă că familia este ca o rețea de relații ample. Însăși mistica sacramentului căsătoriei are un profund caracter social (cfr AL 186). Iar în interiorul acestei dimensiuni sociale Papa subliniază atât rolul specific al relației dintre tineri și bătrâni, cât și relația dintre frați și surori ca o pregătire de creștere în relația cu ceilalți.

Capitolul VI: „Câteva perspective pastorale” (199-258)

În capitolul al VI-lea, Papa abordează câteva parcursuri pastorale care duc la întemeierea de familii solide și rodnice, conform cu planul lui Dumnezeu. În această parte, Exortăția recurge mult la Raporturile finale ale celor două Sinoade și la catehezele Papei Francisc și ale Papei Ioan Paul al II-lea. Se subliniază faptul că familiile sunt și subiectul și nu doar obiectul evanghelizării. Papa arată „că slujitorii hirotoniți sunt lipsiți adesea de o formare adecvată pentru a trata problemele complexe actuale ale familiilor” (AL 202). Dacă, pe de o parte, e nevoie să fie îmbunătățită formarea psiho-afectivă a seminariștilor și să fie implicată mai mult familia în formarea pentru slujire (cfr AL 203), pe de altă parte „poate fi utilă (...) și experiența îndelungatei tradiții orientale a preoților căsătoriți” (AL 202).

Apoi Papa abordează tema îndrumării logodnicilor pe drumul de pregătire la căsătorie, a însoțirii soților în primii ani ai vieții de căsătorie (inclusiv tema paternității responsabile), dar și în unele situații complexe, și în particular în momentele de criză, știind că „fiecare criză ascunde o veste bună care trebuie ascultată perfecționând auzul inimii” (AL 232). Sunt analizate câteva dintre cauzele crizelor, printre care cea a maturizării afective întârziate (cfr. AL 239).

În plus, se vorbește despre însoțirea persoanelor abandonate, separate sau divorțate și se subliniază importanța recente reforme a procedurilor pentru recunoașterea cazurilor de nulitate a căsătoriei. Papa subliniază suferința copiilor în situațiile de conflict și încheie: „Divorțul este un rău, și este foarte îngrijorătoare creșterea numărului de divorțuri. De aceea, fără îndoială, datoria noastră pastorală cea mai importantă referitoare la familie este aceea de a întări iubirea și de a ajuta la vindecarea rănilor, așa încât să putem preveni extinderea acestei drame a epocii noastre” (AL 246). Sunt abordate apoi căsătoriile mixte și cele cu disparitate de cult, și situațiile familiilor care au în sânul lor persoane cu tendințe homosexuale, reiterând respectul față de acestea și respingerea oricărei discriminări nedrepte și a oricărei forme de agresiune sau de violență.

Prețioasă din punct de vedere pastoral este partea finală a capitolului: „Atunci când moartea lovește”, pe tema pierderii persoanelor dragi și a văduviei.

Capitolul VII: „Consolidarea educației copiilor” (259-290)

Capitolul șapte e dedicat în întregime educației copiilor: formarea lor etică, valoarea sancționării ca stimul, realismul răbdător, educația sexuală, transmiterea credinței, și mai general viața de familie drept context educativ. Este interesantă înțelepciunea practică ce transpare din fiecare paragraf și mai ales atenția față de gradualitate și de micii pași „care pot fi înțeleși, acceptați și apreciați” (AL 271).

Există aici un paragraf deosebit de semnificativ și fundamental din punct de vedere pedagogic în care Papa Francisc afirmă în mod clar că „obsesia nu este educativă, și nu se poate avea un control asupra tuturor situațiilor prin care un copil ar putea trece (...). Dacă un părinte este obsedat să știe unde se află copilul său și să-i controleze toate mișcările, nu va căuta decât să domine spațiul acestuia. În acest fel nu îl va educa, nu îl va întări, nu-l va pregăti să înfrunte provocările. Ceea ce e deosebit de important e să se genereze în fiu, cu multă iubire, procese de maturizare a libertății lui, de pregătire, de creștere integrală, de cultivare a unei autonomii autentice » (AL 261).

Deosebită este secțiunea dedicată educației sexuale, intitulată foarte expresiv: „Da educației sexuale”. Papa susține necesitatea acesteia și se întreabă „dacă instituțiile noastre de educație și-au însușit această provocare (...) într-o epocă în care se tinde spre banalizarea și slăbirea sexualității”. Această educație trebuie realizată „în cadrul unei educații la iubire, la dăruire de sine reciprocă” (AL 280). Se atrage atenția asupra expresiei „sex sigur”, deoarece transmite „o atitudine negativă față de finalitatea naturală a sexualității de procreare, ca și cum un eventual copil ar fi un dușman de care trebuie să se protejeze. În acest fel se promovează agresivitatea narcisistă în locul celei de primire” (AL 283).

Capitolul VIII: „Însoțirea, discernerea și integrarea fragilității” (291-312)

Capitolul al optulea constituie o invitație la milostivire și la discernământ pastoral în fața situațiilor care nu răspund pe deplin la ceea ce Dumnezeu propune. Papa utilizează aici trei verbe foarte importante: „a însoți, a discerne și a integra” care sunt fundamentale în abordarea situațiilor de fragilitate, complexe ori iregulare. Apoi Papa prezintă gradualitatea necesară în pastorație, importanța discernământului, normele și circumstanțele atenuante în discernământul pastoral, și în fine ceea ce el definește „logica milostivirii pastorale”.

Capitolul al optulea este foarte delicat. Pentru a-l citi trebuie să se amintească faptul că „adesea activitatea Bisericii se aseamănă cu cea a unui spital de campanie” (AL 291). Aici Pontiful redă rodul reflecției Sinodului pe marginea temelor controversate. Se subliniază ce este căsătoria creștină și se adaugă faptul că „alte forme de uniune contrazic în mod radical acest ideal, în timp ce unele o împlinesc în mod parțial și analog”. Biserica, așadar, „valorizează «elementele constructive în acele situații care încă nu corespund sau nu mai corespund deloc» cu învățătura sa despre căsătorie” (AL 292).

În ce privește „discernământul” în situațiile „iregulare” Papa notează: „sunt de evitat deciziile care nu țin cont de complexitatea diverselor situații, și este necesar să se acorde atenție modului în care persoanele trăiesc și suferă pentru condiția lor” (AL 296). Și continuă: „E vorba de integrarea tuturor, fiecare trebuie ajutat să afle modalitatea proprie prin care să poată participa la comunitatea eclezială, ca să se simtă obiectul unei milostiviri «nemeritate, necondiționate și gratuite»”(AL 297). Și în plus: „Divorțaii care trăiesc într-o nouă uniune, de exemplu, se pot afla în situații foarte diferite, care nu trebuie catalogate ori încadrate în

afirmații prea rigide, fără a lăsa spațiu unui adecvat discernământ personal și pastoral” (AL 298).

În această perspectivă, însușindu-și constatările multor Părinți sinodali, Papa afirmă că „cei botezați care sunt divorțați și recăsătoriți civil trebuie să fie integrați mai mult în comunitățile creștine potrivit cu diversele modalități posibile, evitând orice formă de scandal”. „Participarea lor se poate exprima în diverse forme de slujire eclezială (...) Ei nu trebuie să se simtă excomunicați, dar pot să trăiască și să se maturizeze ca membre vii ale trupului Bisericii (...) Această integrare este necesară și pentru îngrijirea și educarea creștină a copiilor lor” (AL 299).

Apoi Papa face o afirmație extrem de importantă pentru a înțelege orientarea și sensul Exortației: „Dacă se ține cont de varietatea nenumărată de situații concrete (...) este de înțeles că nu trebuie să se aștepte de la Sinod sau de la această Exortatie o nouă legislație generală de tip canonic, aplicabilă tuturor cazurilor. Este posibilă doar o nouă încurajare pentru un discernământ personal și pastoral responsabil în cazurile particulare, care ar trebui să recunoască faptul că, întrucât «gradul de responsabilitate nu este același în toate cazurile», consecințele sau efectele unei norme nu trebuie să fie în mod necesar mereu aceleași” (AL 300). Papa dezvoltă în profunzime exigențele și caracteristicile parcursului de însoțire și de discernământ în dialogul aprofundat dintre credincioși și păstori. În acest scop amintește reflecția Bisericii „asupra condiționărilor și circumstanțelor atenuante” în ce privește imputabilitatea și responsabilitatea acțiunilor, și, făcând referire la Sf. Toma de Aquino, se oprește asupra raportului dintre „norme și discernământ” afirmând: „E adevărat că normele generale prezintă un bine care nu trebuie niciodată încălcat nici omis, însă în formularea lor nu pot să cuprindă în mod absolut toate situațiile particulare. În același timp trebuie spus că, tocmai datorită acestui lucru, ceea ce face parte din discernământul practic în fața unei situații particulare nu poate fi ridicat la nivel de normă” (AL 304).

În ultima secțiune a capitolului: „Logica milostivirii pastorale”, Papa Francisc, pentru a evita înțelegeri greșite, reiterează cu tărie: „Înțelegerea situațiilor excepționale nu implică niciodată ascunderea luminii idealului celui mai deplin și nici nu propune mai puțin decât ceea ce Isus îi oferă ființei umane. Astăzi, efortul de a consolida căsătoriile, prevenind astfel rupturile este mai important decât o pastorație a eșecurilor” (AL 307). Însă sensul global al capitolului și al spiritului pe care Papa Francisc dorește să-l imprime pastorației din Biserică este rezumat în mod clar în cuvintele din final: „Îi invit pe credincioșii care trăiesc situații complicate să apeleze cu încredere la un colocviu cu păstorii lor ori cu alți laici care trăiesc dăruieți Domnului. Nu vor afla întotdeauna în ei confirmarea propriilor idei și a propriilor dorințe, dar în mod sigur vor primi o lumină care le va permite să înțeleagă mai bine ceea ce se întâmplă și vor putea să descopere un parcurs de maturizare personală. Și îi invit pe păstori să asculte cu afecțiune și seninătate, cu dorință sinceră de a pătrunde în inima dramei persoanelor și de a înțelege punctul lor de vedere, pentru a le ajuta să trăiască mai bine și să recunoască locul lor în Biserică” (AL 312). Despre „logica milostivirii pastorale” Papa Francisc afirmă: „Uneori ne costă mult să dăm spațiu în pastorație iubirii necondiționate a lui Dumnezeu. Punem multe condiții milostivirii, așa încât o golim de sensul concret și de semnificația reală, iar acest lucru este modul cel mai rău de a dilua Evanghelia” (AL 311).

Capitolul IX: „Spiritualitatea conjugală și familială” (313-325)

Capitolul al nouălea este dedicat spiritualității conjugale și familiale, „realizată prin mii de gesturi reale și concrete” (AL 315). Se spune în mod clar că „cei care au dorințe spirituale profunde nu trebuie să creadă că familia îi îndepărtează de la creșterea în viața spirituală, ci că este un parcurs pe care Domnul îl folosește pentru a-i conduce pe culmile uniunii mistice” (AL 316). Totul, „momentele de bucurie, de odihnă ori de sărbătoare, și chiar și sexualitatea, sunt trăite ca participare la viața deplină a Învierii sale”» (AL 317). Se vorbește așadar de rugăciune în lumina Învierii, de spiritualitatea iubirii exclusive și libere, în provocarea și în dorința de a îmbătrâni și de a se consuma împreună, reflectând la fidelitatea lui Dumnezeu (cfr. AL 319). Și, în fine, spiritualitatea „îngrijirii, mângâierii și încurajării”. „Întreaga viață de familie este o «pășune» de milostivire. Fiecare, cu grijă, pictează și scrie în viața celuilalt” (AL 322), spune Papa. Este o profundă „experiență spirituală a contempla fiecare persoană dragă cu ochii lui Dumnezeu și a-l recunoaște în ea pe Cristos” (AL 323).

În ultimul paragraf Papa afirmă: „Nicio familie nu este o realitate perfectă și constituită o dată pentru totdeauna, ci are nevoie de o dezvoltare treptată a propriei capacități de iubire (...). Toți suntem chemați să păstrăm vie atracția față de ceva ce merge dincolo de noi înșine și de limitele noastre, și fiecare familie trebuie să trăiască în acest imbold constant. Să înaintăm, familii, să continuăm să mergem înainte! (...). Să nu ne pierdem speranța din pricina limitelor noastre, nici să nu renunțăm să căutăm plinătatea iubirii și a comuniunii care ne-a fost făgăduită” (AL 325).

Exortația apostolică se încheie cu o rugăciune către Sfânta Familie (AL 325).

* * *

Așa cum se poate înțelege dintr-o examinare rapidă a conținutului său, Exortația Apostolică *Amoris laetitia* dorește să reitereze cu tărie nu „idealul” familiei, ci realitatea sa bogată și complexă. În paginile ei se regăsește o privire largită, foarte pozitivă, care se alimentează nu din lucruri abstracte sau proiectări ideale, ci dintr-o atenție pastorală față de realitate. Documentul este o lectură bogată în idei spirituale și înțelepciune practică, utilă pentru toate cuplurile și persoanele care doresc să întemeieze o familie. Se vede mai ales că a fost rodul unei experiențe concrete cu persoane care știu din trăirea proprie ce este familia și trăirea împreună timp îndelungat. Exortația vorbește de fapt limbajul experienței și al speranței.

Rugăciune către Sfânta Familie

Isuse, Marie și Iosife,
în voi contemplăm
splendoarea adevăratei iubiri,
ne încredințăm vouă cu încredere.

Sfântă Familie de la Nazaret,
fă ca și familiile noastre să fie

locuri de comuniune și cenacole de rugăciune,
autentice școli ale Evangheliei
și mici Biserici domestice.

Sfântă Familie de la Nazaret,
fă să nu mai fie în familii
episoade de violență, închistare și diviziune;
cine a fost rănit ori scandalizat
să fie imediat mângâiat și vindecat.

Sfântă Familie de la Nazaret,
fă ca toți să devenim conștienți
de caracterul sacru și inviolabil al familiei,
de frumusețea ei în planul lui Dumnezeu.

Isuse, Marie și Iosife,
ascultați și primiți rugăciunea noastră.
Amin.